

KNJIGA IZAZOVI U GRADITELJSTVU 6

Radovi inspirirani aktualnim zbivanjima u graditeljstvu

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

U knjizi prikazani su radovi vrlo aktualne tematike, od novosti u građevno-tehničkoj regulativi do prikaza novih projekata i inovacija u području graditeljstva, a koji su izloženi na Hrvatskome graditeljskom forumu 2022., održanome 2. prosinca 2022. u Zagrebu

Naslov: Izazovi u graditeljstvu 6. Izdavač: Hrvatski savez građevinskih inženjera, Zagreb, Berislavičeva 6. Urednik: prof. dr. sc. Stjepan Lakušić. Tehnička urednica: Tanja Vrančić. Dizajn naslovnice: minimum d.o.o. Prijelom: Tanja Vrančić. ISSN 978-953-6686-21-6. Zagreb, studeni 2022.

Povodom prvoga Hrvatskoga graditeljskog foruma, koji je održan 19. i 20. studenoga 2013. u Zagrebu, priređena je knjiga "Izazovi u graditeljstvu 1". Drugi Hrvatski graditeljski forum održan je u Zagrebu 18. i 19. studenoga 2014. i tim povodom priređena je knjiga "Izazovi u graditeljstvu 2". Treći Forum održan je u Zagrebu 4. prosinca 2015. i tada je priređena knjiga "Izazovi u graditeljstvu 3", dok je četvrti Forum organiziran 30. studenoga i 1. prosinca 2017., a u povodu toga skupa priređena je knjiga "Izazovi u graditeljstvu 4". Hrvatski graditeljski forum organiziran je i u 2020., na Građevinskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a svi radovi priređeni za skup objavljeni su u knjizi "Izazovi u graditeljstvu 5". U skladu s tom odlukom i sa željom da se ne prekine već uspostavljena tradicija graditeljskoga foruma, šesti Hrvatski graditeljski forum održan je 2. prosinca 2022. na Hrvatskome katoličkom sveučilištu u Zagrebu i tim je povodom priređena e-knjiga "Izazovi u graditeljstvu 6". Knjiga obuhvaća radove koji obrađuju aktualnu tematiku u hrvatskome graditeljstvu: "Novosti u provedbi stručnog nadzora", "Konstrukcijska obnova zgrada nakon

potresa", "Izrada projektno-tehničke dokumentacije za cjelovitu obnovu zgrada nakon potresa", "Procjena stanja i obnova postojećih građevina – ARES projekt", "Monitoring i analiza vibracija od prolaska tramvajskog vozila u svrhu zaštite zgrada oštećenih u potresu", "Izazovi koje nameću nove cijene građevnog materijala", "Obrada građevnog otpada nastalog djelovanjem potresa", "Korištenje pojedinih vrsta otpada kao sirovine u građevinskoj industriji" i "Važnost sinergije privrede i znanosti u povećanju održivosti zbrinjavanja otpada u okvirima kružnog gospodarstva". Knjiga "Izazovi u graditeljstvu 6" priređena je zahvaljujući velikome trudu autora i koautora. Svi koji su sudjelovali u njezinoj pripremi (suradnici, autori, lektorica, tehnička urednica i urednik) trudili su se kako bi knjiga bila pravodobno objavljena. Moguće ju je besplatno preuzeti u elektroničkome obliku na mrežnoj stranici Hrvatskoga graditeljskog foruma 2022. (<https://hsgi.org/hgf/hgf2022/>). Vjerujemo da će knjiga biti zanimljiva ne samo kolegicama i kolegama kao pomoć u svakodnevnoj inženjerskoj praksi, već i studentima na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima. U nastavku donosimo kratak pregled radova obrađenih u knjizi.

Novosti u provedbi stručnog nadzora dr. sc. Lino Fučić

Stručni nadzor i zadaće nadzornoga inženjera uvijek su bile uređene zakonima

koji uređuju gradnju. Međutim, način na koji se provodi stručni nadzor razrađen je tek Zakonom o gradnji iz 2013., prema kojemu je ministar ovlašten donijeti odgovarajući podzakonski akt. Taj je podzakonski akt donesen 2014. i njime je propisan način na koji će nadzorni inženjer ispuniti zadaće koje mu određuje Zakon o gradnji. Donošenjem novoga pravilnika krajem 2021. u način provedbe stručnoga nadzora građnja unesene su neke promjene koje utječu na postupanje nadzornih inženjera. U radu analizirane su najvažnije novosti u provedbi stručnoga nadzora i skrenuta je pozornost na nejasnoće, nepotpunosti ili neusklađenosti pravilnika s ostatkom građevno-tehničke regulative. Također, u radu je dan osvrt na novi koncept prikupljanja i vođenja dokumentacije na gradilištu te su predložena određena poboljšanja teksta pravilnika i rok u kojemu bi ih trebalo provesti.

Konstrukcijska obnova zgrada nakon potresa

mr. sc. Željko Uhlir

Obnova zgrada nakon dvaju snažnih potresa koji su se 2020. dogodili u Republici Hrvatskoj velik su i složen organizacijski, inženjerski i financijski projekt.

Uspješnost provedbe takvoga projekta ovisi o ispunjenju nekoliko osnovnih preduvjeta. Iskustva diljem svijeta, posebno ona domaća, dovoljno su velika kako se nepotrebne pogreške ne bi ponavljale. Poslije svake obnove fundus znanja o toj temi sve je bogatiji. Uz neophodno poštivanje lokalnih specifičnosti, u radu dane su preporuke za uspješno upravljanje projektom obnove nakon katastrofe, a težišta su specifična za konstrukcijsku obnovu zgrada nakon potresa.

Izrada projektno-tehničke dokumentacije za cjelovitu obnovu zgrada nakon potresa

mr. sc. Dragan Kovač, Mario Todorčić, Ivan Crnković, Matea Sruk

Nakon potresa koji su pogodili Republiku Hrvatsku tijekom 2020., a u cilju što kvalitetnije i učinkovitije obnove, trebalo je razviti zakonski okvir i definirati primjerene tehničke metode za obnovu zgrada oštećenih potresom. U radu prikazan je postupak izrade projekta cjelovite obnove zgrada prema aktualnim propisima. Cjelovita obnova obuhvaća obnovu konstrukcije i njezino ojačanje prema traženoj razini obnove te zadovoljavanje temeljnoga zahtjeva vezanog uz gospodarenje energijom i očuvanje topline. Mnoge oštećene zgrade nalaze se u području pod konzervatorskom zaštitom ili su pojedinačna kulturna dobra, što je dodatan izazov prilikom cjelovite obnove.

Procjena stanja i obnova postojećih građevina – ARES projekt

doc. dr. sc. Mislav Stepinac

U radu prikazani su osnovni problemi procjene stanja postojećih građevina. Dan je osvrt na problematiku područja nakon potresa koji su pogodili Republiku Hrvatsku u 2020. Detaljno su prikazani znanstveni projekt ARES te njegovi dosadašnji rezultati. Prikazane su i buduće aktivnosti te iznesene osnovne ideje za razvoj struke i znanosti u području procjene postojećih konstrukcija.

Monitoring i analiza vibracija od prolaska tramvajskog vozila u svrhu zaštite zgrada oštećenih u potresu

doc. dr. sc. Ivo Haladin, prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, Krešimir Burnać

Okosnicu javnoga gradskog prijevoza u gradu Zagrebu čini tramvajska mreža koja velikim dijelom prolazi kroz staru gradsku jezgru u neposrednoj blizini okolnih zgrada. U potresu koji je zadesio grad Zagreb 22. ožujka 2020. oštećene su mnoge zgrade u užemu središtu grada kao i dio tramvajske in-

frastrukture (oštećeni su prihvatni kontaktne mreže na zgradama, zaustavljen je promet zbog dijelova zgrada koji su pali na tramvajske kolosijeka). U urbanim sredinama vibracije se kroz tlo prenose do okolnih građevina koje su često u neposrednoj blizini kolosijeka te mogu imati znatan utjecaj na ljude koji žive ili rade u blizini te na same građevine.

Nakon potresa izrađena je analiza rizika utjecaja vibracija od prometa na građevine prema kojoj su određene kritične lokacije za uvođenje mjera za sma-

njenje vibracija. U radu dan je pregled monitoringa vibracija na kolosijeku i na zgradama s primjerom dugotrajnoga monitoringa vibracija na zidanoj zgradi u Frankopanskoj 1 koja je oštećena u potresu.

Obračun razlika u cijeni – do sada stečena iskustva

prof. dr. sc. Ivica Završki

U radu iznesena su iskustva stečena u okolnostima naglog porasta cijena resursa gradnje uzrokovanog pandemijom virusa COVID 19 i ratom u Ukrajini.

Opisane su razlike u cijeni građevinskih radova te kontekst donošenja Zaključka Vlade RH za ublažavanu poremećaja na tržištima građevinskih materijala i proizvoda. Analiziran je položaj struke u odnosu na navedeni pravni instrument te odnos struke s pravnim okruženjem općenito. Komentirana je važnost raspolaganja pouzdanim podacima te su analizirani njihovi potencijalni izvori. Konačno, u radu se identificirane općenite mogućnosti unaprjeđenja unutar struke koje se pokazuju ključnima i u analiziranoj situaciji.

Obrada građevnog otpada nastalog djelovanjem potresa

prof. dr. sc. Nina Štirmer

Postupanje s građevnim otpadom nastalim djelovanjem potresa velik je organizacijski, tehnološki i financijski izazov. Upravljanje otpadom započinje njegovim žurnim uklanjanjem kako bi se osigurala pomoć lokalnome stanovništvu te omogućio pristup oštećenim građevinama. Ovisno o geografskim značajkama i naseljenosti pogođenoga područja, otpad se privremeno skladišti ili odvozi na odlagališta i u reciklažna dvorišta kako bi se kasnije obradio i upotrijebio za

razne namjene. U radu prikazana su iskustva raznih zemalja u gospodarenju građevnim otpadom nastalim djelovanjem potresa, sastav građevnoga otpada, mogućnosti njegove obrade te zahtjevi za reciklirane agregate prema europskim normama i preporukama iz postojećih istraživanja.

Korištenje pojedinih vrsta otpada kao sirovine u građevinskoj industriji

izv. prof. dr. sc. Dražen Vouk, Anđelina Bubalo, doc. dr. sc. Domagoj Nakić, prof. dr. sc. Nina Štirmer, izv. prof. dr. sc. Mario Šiljeg, dr. sc. Karlo Nađ

Zbrinjavanje otpada u okvirima kružnoga gospodarstva, među ostalim, podrazumijeva korištenje otpada ili nusproizvoda dobivenih obradom otpada u građevinskoj industriji kao sirovine za proizvodnju novih građevnih materijala i proizvoda, za poboljšanje tla, ispuna i drugo. U radu navedeni su brojni primjeri pozitivne svjetske prakse, koja se temelji na znanstvenoistraživačkome radu. Detaljnije su opisani i primjeri pozitivne prakse u Republici Hrvatskoj, a na temelju rezultata istraživačkih projekata RESCUE i BRAVOBRICK koji se provode na Građevinskome fakultetu

Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s ostalim znanstvenim institucijama.

Važnost sinergije privrede i znanosti u povećanju održivosti zbrinjavanja otpada u okvirima kružnog gospodarstva

izv. prof. dr. sc. Dražen Vouk, Vjekoslav Majetić, Anđelina Bubalo, Morana Drušković, Sara Banovec, prof. dr. sc. Nina Štirmer, dr. sc. Ivana Carević, dr. sc. Danica Maljković

Radi povećanja održivosti zbrinjavanja otpada u okvirima kružnoga gospodarstva neminovna je sinergija gospodarstva i znanosti, kojoj se danas u gotovo svim razvijenim zemljama svijeta pridaje velika važnost. U radu navedeni su primjeri pozitivne prakse u Republici Hrvatskoj, a jedan od njih detaljnije je opisan. Radi se o istraživačkome projektu BRAVOBRICK, koji karakterizira sinergija Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i tvrtke *Indeloop d.o.o.* U radu opisano je kako i sinergija gospodarstva i znanosti kroz jedan istraživački projekt može rezultirati proširenjem vidika te pripremom i provedbom drugih istraživačkih projekata poput istraživačkoga projekta AshCycle koji se provodi u okružju *Horizon Europ.*